

ШЛЯХИ ТА УМОВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОЛІТИЧНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Актуальність теми дослідження. Трансформація політичної системи в Україні в останні роки є однією із найактуальніших проблем, що викликає постійний поглиблений інтерес з боку як науковців політологів, так й публічних політиків. Особливістю проблематики політичного реформування в нашій країні є її сплетення з процесом боротьби політичних еліт за владу. Крім того, політична система в Україні є однією з галузей, що на часи незалежності неодноразово зазнавала суттєвих трансформацій. Отже, для створення нової політичної системи, модель якої дозволяла б на практиці втілювати принципи дотримання прав і свобод людини й громадянина, народовладдя, верховенства права, поділу влади, неподільності національного суверенітету необхідно врахувати попередній досвід реформування політичної системи та проаналізувати проблеми, які гальмують темп політичної модернізації. **Метою дослідження** є проаналізувати шляхи підвищення ефективності української влади. **Об'єктом дослідження** є умови для вдосконалення політичної влади в Україні. **Предмет дослідження** – шляхи та умови підвищення ефективності політичної влади в Україні. **Завдання дослідження:** пошук шляхів для підвищення ефективності політичної влади. Важливою і необхідною умовою формування громадянського суспільства є наявність ефективної політичної влади. Головним компонентом цієї ефективності є ступінь досягнення цілей, результативність. Величину коефіцієнта ефективності можна встановити за формулою: E (ефективність політичної влади) = P . Р. (реалізовані рішення) / P . Р. (прийняті рішення) Звичайно, критерієм ефективності є також ступінь економічності та раціональності використання ресурсів, які включають всі фактори, що прямо чи опосередковано впливають на силу політичної влади. В сучасному арсеналі політичної влади існує цілий комплекс ресурсів і факторів, використовуючи які суб'єкти політики можуть істотно підвищити ефективність своєї діяльності. Надзвичайно велике значення має легітимність, яка означає визнаний характер влади. Більшість аналітиків вважає, що легітимність політичної влади досягається тоді, коли вона узгоджується з уявленнями людей про справедливість і відповідає їхнім прагненням [3]. Головним об'єктивним виявом ефективності політичної влади є ступінь забезпечення нею прав і свобод громадян. Чим ефективніша влада, тим більшу підтримку населення вона має. Легітимність влади, підтримка її населенням, у свою чергу, сприяє підвищенню ефективності влади. Влада як забезпечення прав людини тим ефективніша, чим вищий є її авторитет і чим більшими ресурсами вона володіє [2]. Здатність влади забезпечити підкорення чиновницького апарату та населення країни є її силою. Сила влади може ґрунтуватися на страхові або інтересі. Влада, яка базується на інтересі, є сильнішою. Особиста заінтересованість людей у владі спонукає їх до добровільного виконання владних розпоряджень. В Україні переважає легітимність, яка ґрунтується на іраціональних, традиційних засадах. За цих умов є брак легітимності на засадах раціонального осмислення політичного процесу та на засадах участі народу у здійсненні влади. За рівнем публічності влада в Україні зберігає ще форму скритості і таємничості. Однак після Помаранчевої революції та політичної реформи політична влада стала більш публічною внаслідок зростання політично конкуренції і розширення діапазону свободи у ЗМІ. Для забезпечення публічності влади на рівні стандартів демократії необхідно юридично закріпити: 1) право громадян на отримання інформації про доходи і майно політиків та чиновників, результати їхньої діяльності шляхом розміщення такої інформації у офіційних друкованих та електронних ЗМІ; 2) легальне лобіювання громадянськими організаціями своїх інтересів; 3) статус незалежної фахової громадянської експертизи політичних проєктів у рамках громадського телебачення і радіомовлення; 4) право уповноважених представників громадськості бути присутніми на пленарних засіданнях парламенту та місцевих рад [1]. Особливе місце в підвищенні ефективності влади займають її ресурси. Економічні ресурси визначають зміст і форми реалізації політичних рішень центрами політичної влади. Серед соціальних ресурсів влади важливу роль відіграє згода різних верств суспільства щодо базових цінностей і вимог. Правові ресурси влади формують дієвий механізм законодавчо-нормативного забезпечення реалізації рішень владних структур. Специфікою сучасного етапу розвитку цивілізації є наявність чітко вираженої тенденції до зростання ролі інформаційних ресурсів влади. Не втрачають свого значення і силові ресурси влади, які навіть в умовах розвиненої демократії бувають необхідні для забезпечення виконання наказів і директив. Важливим фактором влади є її авторитет, який забезпечує вплив на людей не силою репресивних акцій, а завдяки повазі і довірі до суб'єктів влади, завдяки її привабливим якостям і заслугам. Велике значення має професіоналізм осіб, які працюють в органах влади, оскільки лише люди з належним професійно-кваліфікаційним рівнем в змозі забезпечити ефективне функціонування цих органів. **Висновки.** Отож ефективність влади в практичному змісті означає гарантоване проведення в систему державного управління компетентних владних розпоряджень з найменшими витратами і витратами в максимально короткий термін. Критеріями ефективності влади є: легітимність влади і ефективне використання її ресурсів; ефективний, дієвий, своєчасний контроль за виконанням розпоряджень владних структур; організаційно-технічне і кадрове забезпечення обліку і аналізу владних розпоряджень; ефективна система самоконтролю влади, одним із показників якої є її авторитет. Для політики недостатньо сказати, на що вона орієнтована; необхідно чітко визначити, які результати очікуються від її здійснення в перспективі. Крім того, цілі політики мають бути оприлюднені, щоб ті, хто братиме участь у її реалізації, й ті, на кого спрямована політика, розуміли та згодні були підтримати її.

Список використаних джерел

1. Проблема законодавчого регулювання лобістської діяльності URL: <https://parlament.org.ua/2004/01/12/problema-zakonodavchogo-regulyuvannya/>
2. Типи легітимності політичної влади URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-1870.html>
3. Основні ресурси і фактори ефективності політичної влади URL: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/12583/2/Conf_2015v2_Rokosh_M-Major_resource_and_features_182.pdf